

læseren stof til eftertanke. Et par eksempler herpå kan nævnes:

I afsnittet om full cost princippet fastslår forfatteren, at den faktiske pris normalt er lavere end den teoretiske optimalpris, hvorved forstås den pris, der svarer til maksimal gevinst. Det er muligt, ja endda sandsynligt, at dette synspunkt kan oprettholdes, men forfatterens bevisføring synes dog for tynd til at kunne tillade en så voldsom generalisation.

I kapitlet om profitmaksimering fastslår han temmelig kategorisk, at virksomhederne som hovedregel ikke stræber mod maksimal gevinst, men her har han dog en fyldigere argumentation af bygge på.

Forfatterens bemærkninger f. eks. (s. 255) om, at virksomhederne interesserer sig mere for variationer i efterspørgslen end for dennes elasticitet er sikkert rigtig og af betydelig interesse for al empirisk pristeori.

Mens mange forfattere koncentrerer sig om partiel tilpasning, gør Wiles også en del ud af total tilpasning, og hans afsnit herom er blandt de mest indholdsrige i bogen. I denne forbindelse kan nævnes at han benægter, at de totale gennemsnitsomkostninger ved total tilpasning skulle være U-formede, men anser dem for at have L-form, hvilket betyder, at han bestrider, at der er en grænse for stordriftens fordele, hvilket fører ham til en benægtelse af det traditionelle standpunkt om, at der eksisterer en bestemt optimal størrelse for en virksomhed (s. 212).

Bogen er klar og velskrevet, omend det i visse afsnit kan være svært at følge forfatteren på hans svæveflugt hen over stoffet. Selv om derfor næppe nogen vil være enig med forfatteren i alle hans synspunkter, må bogen dog med dens mange uortodokse og kritiske synspunkter regnes for stimulerende læsning.

*Bjarke Fog.*

**Marvin Frankel, British and American Manufacturing Productivity. University of Illinois Bulletin, Bureau of Economic and Business Research, Urbana Illinois. \$ 1,50. 130 s.**

Blandt de forsøg, der i efterkrigsperioden er gjort på at sammenligne produktiviteten i U.S.A. med produktiviteten i andre dele af verden indtager denne lille bog en pæn position.

Forfatteren har været kritisk overfor sine mange kilder, og hans statistiske metoder har hverken været for raffinerede eller for simple. Hans nøgternhed i konklusionerne gør, at man ikke føler trang til at modsige ham, og alligevel finder han frem til noget væsentligt.

Studiet gælder en sammenligning af 34 industrigræne i U.S.A. og England med hensyn til de faktorer, der øver indflydelse på produktiviteten.

En af de faktorer, der er bestemmende for forskellen i produktivitet, er de naturlige ressourcer. De har efter Frankel næppe spillet den rolle, man sædvanligvis tillægger dem, dels har ikke alle U.S.A.'s industrigræne lige gode forhold i denne retning, og dels har den britiske industri haft relative gode forsyningsmuligheder takket være skibsfarten.

Hvis man som et udtryk for produktivitsforskellen tager forholdet mellem amerikansk og engelsk „kapital“ (her lig energiforbrug) pr. arbejder, er produktiviteten meget større i en række amerikanske industrier. Men der kan ikke blive tale om nogen generalisation.

Med hensyn til „store virksomheders“ indflydelse på produktivitsforskellen er det sandsynligt, men ikke sikkert, at stordriften er til størst fordel for den amerikanske produktivitet, selv om den gennemsnitlige virksomhedsstørrelse er nogenlunde den samme i de to lande.

De relative størrelser af de forskellige industriers „effektive“ marked i de to lande spiller nogen rolle; markedsstruktu-

læsere stof til eftertanke. Et par eksempler herpå kan nævnes:

I afsnittet om full cost princippet fastslår forfatteren, at den faktiske pris normalt er lavere end den teoretiske optimalpris, hvorved forstås den pris, der svarer til maksimal gevinst. Det er muligt, ja endda sandsynligt, at dette synspunkt kan oprettholdes, men forfatterens bevisføring synes dog for tynd til at kunne tillade en så voldsom generalisation.

I kapitlet om profitmaksimering fastslår han temmelig kategorisk, at virksomhederne som hovedregel ikke stræber mod maksimal gevinst, men her har han dog en fyldigere argumentation af bygge på.

Forfatterens bemærkninger f. eks. (s. 255) om, at virksomhederne interesserer sig mere for variationer i efterspørgslen end for dennes elasticitet er sikkert rigtig og af betydelig interesse for al empirisk pristeori.

Mens mange forfattere koncentrerer sig om partiel tilpasning, gør Wiles også en del ud af total tilpasning, og hans afsnit herom er blandt de mest indholdsrige i bogen. I denne forbindelse kan nævnes at han benægter, at de totale gennemsnitsomkostninger ved total tilpasning skulle være U-formede, men anser dem for at have L-form, hvilket betyder, at han bestrider, at der er en grænse for stordriftens fordele, hvilket fører ham til en benægtelse af det traditionelle standpunkt om, at der eksisterer en bestemt optimal størrelse for en virksomhed (s. 212).

Bogen er klar og velskrevet, omend det i visse afsnit kan være svært at følge forfatteren på hans svæveflugt hen over stoffet. Selv om derfor næppe nogen vil være enig med forfatteren i alle hans synspunkter, må bogen dog med dens mange uortodokse og kritiske synspunkter regnes for stimulerende læsning.

*Bjarke Fog.*

**Marvin Frankel, British and American Manufacturing Productivity. University of Illinois Bulletin, Bureau of Economic and Business Research, Urbana Illinois. \$ 1,50. 130 s.**

Blandt de forsøg, der i efterkrigsperioden er gjort på at sammenligne produktiviteten i U.S.A. med produktiviteten i andre dele af verden indtager denne lille bog en pæn position.

Forfatteren har været kritisk overfor sine mange kilder, og hans statistiske metoder har hverken været for raffinerede eller for simple. Hans nøgternhed i konklusionerne gør, at man ikke føler trang til at modsige ham, og alligevel finder han frem til noget væsentligt.

Studiet gælder en sammenligning af 34 industrigræne i U.S.A. og England med hensyn til de faktorer, der øver indflydelse på produktiviteten.

En af de faktorer, der er bestemmende for forskellen i produktivitet, er de naturlige ressourcer. De har efter Frankel næppe spillet den rolle, man sædvanligvis tillægger dem, dels har ikke alle U.S.A.'s industrigræne lige gode forhold i denne retning, og dels har den britiske industri haft relative gode forsyningsmuligheder takket være skibsfarten.

Hvis man som et udtryk for produktivitetsforskellen tager forholdet mellem amerikansk og engelsk „kapital“ (her lig energiforbrug) pr. arbejder, er produktiviteten meget større i en række amerikanske industrier. Men der kan ikke blive tale om nogen generalisation.

Med hensyn til „store virksomheders“ indflydelse på produktivitetsforskellen er det sandsynligt, men ikke sikkert, at stordriften er til størst fordel for den amerikanske produktivitet, selv om den gennemsnitlige virksomhedsstørrelse er nogenlunde den samme i de to lande.

De relative størrelser af de forskellige industriers „effektive“ marked i de to lande spiller nogen rolle; markedsstruktu-

ren er ud fra et produktivitetssynspunkt mest favorabel i Staterne.

Heller ikke den hurtigere vækst i fabriksarbejderbefolkningen i U.S.A. i forhold til England kan forklare produktivitetsforskellene. Det kan derimod visse industrielle opvækstforhold, som er specielt amerikanske, som f. eks.: „rigelige

ressourcer, en vis arv af dygtighed og foretagsomhed, investeringsmuligheder, stærkt fremadskridende teknologi og markeder med ret ensartede produkter“. Til gengæld kan man ikke bevise, at disse forhold har spillet nogen rolle.

*Erik Johnsen.*